

Има нечег симптоматичног у тексту Милорада Вучелића "Пале 1993." (објављеног у часопису Печат бр. 9) у ком се Слободан Милошевић приказује као потпуно неупућен у дела паравојних организација по Босни и Републици Српској. Милошевић – наводи се ту – није знао шта раде Караџић и Младић, а кад је једном сазнао, онда је над тиме био потпуно згрожен. У антрфилеу текста пише: „Никада мања група неодговорних Срба није донела тежу и погрешнију одлуку против интереса читавог српског народа. Ово што сте ви урадили јесте криминогени чин', Милошевићева порука Радовану Караџићу и Ратку Младићу.“ Слободан Милошевић се ту и тако појављује затечен ратним збивањима, баш као и било ко други у то време у Србији, и овим се покушава са њега скинути свака одговорност за ратне злочине, која му се, популарно, приписује. Што је, успут треба запазити, нова стратегија, будући да се до сада порицало да је злочина уопште и било, док се сада признаје да је злочина било, али да су их чинили „они други“.

Када нам Милорад Вучелић овако представља Милошевића, он као да рачуна с тим да нисмо гледали филм Апокалипса сада Френсиса Форда Кополе (који је, иначе, био приказиван на РТС-у и у време када је Вучелић био директор ове медијске куће). Зашто Апокалипса сада

? Па, у том филму имамо једног одличног војника, пуковника Валтера Е. Курца, одличног по мерилима политичара, идеологије, војног врха САД, који га, на првом месту и ангажују за ратне кампање по Вијетнаму и Камбоџи. Пуковник Курц је, прво, од политичког и војног врха САД био послат на тајну мисију у Камбоџу (јер је Америка чувала у тајности да је војно интервенисала тамо). Међутим, пуковнику је врло брзо, после иницијалних успеха у ратовању, почело да смета то што је његова мисија тајна, па је почео да прижељкује да се ратовање америчке војске у Камбоџи обзнани, због чега почиње да се супротставља надређенима. Како успех интервенције војне, политичке, итд. никад не зависи само од добијања битака на бојном пољу, надређени шаљу на тајни задатак агента са задатком да елиминише Курца, и тако га спречи да објави њихову тајну. Курц када је једном остао без подршке оних у чијем је интересу веровао да ради, проналази мотиве и апологију за то што ради у „вишим инстанцама“, у природном поретку, у провиђењу, итд. Он је, како каже један од ликова у филму, „песник-ратник“, баш као и Радован Караџић (а треба видети како делује оно што Славој Жижек назива „војно-поетским комплексом“, што се и може на

You Tube

-у ако се потражи видео-снимак под називом
Russian Writer Shooting at Sarajevo

, где Караџић свом колеги песнику из Русије на обронцима Сарајева прича о томе како „Сарајево гори као тамјан у цркви“, као у његовом сну, за који се испоставило да је „пророчки“).

Када агент послат да убије Курца на крају филма то стварно и уради, он то не чини зато што су га послали да уклони „полуделог одметнутог војника“, већ га убија баш зато што је Курц скривена тајна, „срце таме“, оних који су га тада напустили. Не убија га јер се успротивио овима, већ баш зато што – иако тако изгледа – он то није урадио, већ и даље, ефективно, ради за њих. А они су одлучили да га убију јер је Курц радио сувише добро оно што су га послали да ради, и тако је тај Курцов „претерани труд“ почео да прети да се изроди у објављивање истине о томе шта војни и политички врх САД заиста ради. Када се овако присетимо Апокалипсе сада, не можемо а да не повучемо паралеле које се саме намећу, паралеле између песника-ратника, Радована Караџића и Валтера Курца, те између режима Ричарда Никсона и Слободана Милошевића, режима који се дистанцирају од својих „срца таме“ иако та „срца“ јесу њихова.

Треба се, успут, присетити и чувеног Милошевићевог говора на Газиместану, који – далеко од тога да позива на рат, убијање, мржњу – јесте пример једног просветитељски настројеног, мултикултуралног и либералног говора, где се позива на достигнућа науке, као што су пут на Месец и сл., а онда на братство међу људима и на очување Југославије. При томе, треба се сетити и шарене публике коју је тај просветитељски говор успео да споји, од четника са брадама, кокардама и сликама Драже Михајловића, преко бивших партизана, све са црвеним петокракама, све до становника Косова којима је стало само до пуког преживљавања. Треба се сетити те сцене, јер она добро илуструје „либералност“ Слободана Милошевића, која није зазирала од мобилисања било које групе, без обзира на идеологију исте, само ако би се та група могла употребити у сврхе које им његова политика одређује. Па кад Вучелић данас пише о Милошевићевом згражавању над злочинима Младића и Караџића, онда би га требало питати да ли је Милошевић имао ту дистанцу кад је улазио у савезе, прво са СРС-ом, а онда са разним другим ултранационалистички настројеним групама?

Лако је рећи да је Милошевић прао руке од тога-и-тога, или му сада прати руке, а теже је глобалније сагледати ситуацију у којој се Милошевићева политика појављује као политика, с једне стране, комунисте и браниоца Југославије, али истовремено и као политика онога ко уводи приватизацију, која пада у руке криминалним организацијама, те као политика онога ко намерно жмури на оно око које може да види разбуктавање најцрње опијености националним. Па ако Милорад Вучелић и Печат хоће да сада играју на карту неке „неиспричане приче“ која ће да баци „ново светло на стара збивања“, онда би требало да зађу иза хињења контингенције појављивања Караџића и Младића као оних који чине ратне злочине, и Милошевића као „лепе душе“ која ништа о томе не зна. Јер сувише су дуго и сувише добро уиграно радиле те струје заједно да бисмо тек тако могли да пристанемо да их посматрамо као сасвим одвојене.

Питање је до чега је стварно часопису као што је Печат стало. Јер то је часопис на чијој

насловној страни, која изгледа као насловна страна било ког часописа који се бави „жутом штампом“, стоје следећи наслови (а сада их дословно преписујем са броја 9): „Лов на српске главе“, „Коалиција за окупацију Србије“, „Војводина постаје мађарска регија“, „Мост на Ади угрозиће безбедност грађана“, „Србији прете нови пожари“, „Додик укида српску полицију“, „Проевропске демократске снаге спремне да прихвате окупацију наше земље“, „Филозоф Младен Козомора тврди: демократија води у апатију“. Све једна за другом катастрофичне поруке које треба да нам сугеришу да опасност прети са свих страна, где се хоће рећи баш исто оно што нам, иначе, данас све политичке позиције које су у Србији заступљене јасно поручују: „Немој да мислиш, ради, јер смо сада усред одлучујућег тренутка!“ Па било да је реч о Европи која нема алтернативу, или Русији која нема алтернативу, или отпору Русији, или отпору Европи који немају алтернативу, налазимо се у ванредном стању.

Кад смо већ код катастрофичности, Србија није посебан случај. Пре неку годину је Ал Гор примио Оскара за документарца о еколошкој катастрофи која нам прети, и та прича све више служи у свету исто тако добро као што код нас служе ове малопре поменуте приче. Тако се и Печат, који се макар номинално декларише као пролевичарски часопис, појављује као ни бољи ни гори представник те и такве моде катастрофичности и сатирања свега другог у други, трећи план, услед претње која захтева ванредно стање. То показују и примери као што су они где Печат оне које узима за саговорнике уопште ни најмање не уважава, па уместо Ведране Рудан имамо Ведрану Руден, и уместо филозофа Младена Козомаре имамо Младена Козомору. Зар је битно, на крају крајева, кад је све већ у расулу и кад нам прете са свих страна, како се ко зове и ко шта стварно мисли, ако му се може прилепити то да заступа интересе које заступа Печат ?

Посебно је занимљиво како је филозоф Младен Козомара (који је, поменуто је малопре, прекрштен у „Козомора“) стављен на насловну страну уз наслов „Филозоф Младен Козомора тврди: демократија води у апатију“, чиме се, све са помпезношћу наслова, добија оно што имамо у западној штампи, где се нађе неко кога може да краси титула експерта (у овом случају, игра се на то да се филозоф мора разумети у теорију друштва), па онда шта год он да каже, то мора да има неку тежину. Било би то исто као да су ставили нпр. неког генетичара и онда написали „генетичар тај-и-тај тврди: мутирамо у бића која ће имати анус тамо где су нам сада уста“. И онда читалац, тај за ког Печат претпоставља да постоји, каже себи: „Види, стручњак, ваљда он зна о чему прича, зато, боље да се брже-боље побринем да ми се не замене ови органи, или да брже-боље видим ко је крив за то што се мени дешава, па да му се осветим на време пре него што катастрофа наступи.“

Успут, катастрофичност је нешто што је одвајкада красило десницу, па је тешко прихватити Печат као иоле левљу од свих оних новина које нам указују на „демонске силе које прете са Запада“, које би и по свом признању западале на крајње десничарске антиглобалистичке позиције. На крају, није ли глобализација пре свега пројекат у ком се тежи ка универзалности, што је *par excellence* левичарски идеал, за разлику од атомизације коју налаже десничарски дискурс? Није ли мултикултурализам, на који овде, и не само овде, сви наседају као на неку левичарску причу, баш оно што је од левичарског пројекта глобализације учинило то да се тај пројекат осујети, успори и праметне, па уместо да се обавља глобализација, обавља се некаква „глобална антиглобализација“, тј. осујећују се леви потенцијали тог пројекта? И није ли катастрофичност баш то што пре свега и нагони да се вратимо оном старом, сигурном, оном што је ту и чему те најављиване катастрофе, којима нас свакодневно плаше, прете, уместо да и по цену катастрофе завршимо с нечим што – било да ваља или не ваља – просто гуши баш тиме што је одвајкада ту, и да се онда упустимо у нешто ново? То је прави левичарски гест, када се не спасава старо, не спасава се чак ни оно што је у прошлости било ослобађајуће и револуционарно (као што се тврди да је Милошевић спасавао тековине Народно ослободилачке борбе), а што је из револуционарног догађања прерасло у чисто формално одржавање, већ се иде ка новоме чак и по цену пропасти. Или пре свега по цену пропасти, јер револуција јесте катастрофа, катастрофа традиционалних вредности. И баш ту би се наишло на прави задатак левице данас, а то је како у свету који тврди да се, и који чак изгледа као да се револуционаризује из тренутка у тренутак, видети да се не одвија права промена, већ „вечно враћање истога“, те онда у том и таквом свету наћи могућност за праву промену и за право ново?

Пре неког времена неко је коментарисао један мој текст и написао да му се чини да је потпуно протофашистички, ваљда зато што сам инсистирао на колективизму, дисциплини, раду. Међутим, није ли управо слобода, која би се у једној таквој претпостављеној опозицији нашла с друге стране, значи, слобода с једне, ред, дисциплина, рад, с друге, била баш она слобода на коју Лењин каже: „У реду, слобода, али слобода за кога, слобода да се ради шта?“ Није ли та и таква слобода која се налази у опозицији с дисциплином она слобода на партикуларизацију, слобода анархолиберала и фашиста који су слободни да уживају у свом појединачном, самооствареном, изворном, хировитом, природном, итд? Није ли баш таква слобода то Једно које поново уводи теолошке категорије којима Једно обједињује све различито (као горепоменути мултикултурални либерални говор Слободана Милошевића на Газиместану), уместо да се увиди неотклониви расцеп у Једном, оно што Једноме не да да буде конзистентно Једно, расцеп због кога је универзализација, чак у извесном, али прилично јаком смислу униформност, оно што једино може да се снађе с тим расцепом, али не као оно што ће да га зашије и споји у Једно, већ баш као оно што ће да рачуна с тим да је Једно расцепљено, и да онда баш из самог тог расцепа следи униформност расцепљености. А униформност расцепљености је оно што не дозвољава оним „истинама иза истине“ (нпр. какав је стварно био Милошевићев став према Караџићу и сл.) да се укотве, те је то оно што одговара: „Катастрофа? Да, наравно, катастрофа је наш специјалитет, наша свакодневица, наш посао; чему журба и узбуђивање због тога?“